

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΑ κατά της ΕΛΛΑΔΟΣ

(Προσφυγή υπ' αριθ. 27302/03)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

4 Αυγούστου 2005

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

Στην υπόθεση Κουτρούμπα κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα, στη σύνθεση του οποίου μετέχουν οι δικαστές :

Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ, Πρόεδρος,

Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗΣ,

F. TULKENS,

E. STEINER,

K. HAJIYEV,

D. SPIELMANN,

S.E. JEBENS,

και ο S. QUESADA, *Αναπληρωτής Γραμματέας του Τμήματος.*

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 5 Ιουλίου 2005.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 27302/03) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας η Ελληνίδα υπήκοος Ροδόκλεια Κουτρούμπα («η προσφεύγουσα»), η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 12 Αυγούστου 2003 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπείται από τον Δικηγόρο Αθηνών Λ. Πανούση. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Σ. Σπυρόπουλο, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Δ. Καλογηρο, Δικαστικό Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2004, το Δικαστήριο απέρριψε μερικώς την προσφυγή και απεφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση τη σχετική προς τη διάρκεια της διαδικασίας αίτηση. Δυνάμει του άρθρου 29 § 3 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο απεφάσισε να αποφανθεί επί του παραδεκτού και της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

4. Η προσφεύγουσα γεννήθηκε το 1937 και διαμένει στην Αθήνα.

5. Στις 9 Μαΐου 1994, η προσφεύγουσα κατέθεσε ενώπιον του Πρωτοδικείου Αθηνών αγωγή αποζημιώσεως κατά του Νοσοκομείου «Λαϊκό»

στην Αθήνα, στο οποίο εργαζόταν ως καθαρίστρια. Ζητούσε διάφορα ποσά τα οποία αντιστοιχούσαν σε αποδοχές για το χρονικό διάστημα από 1^η Ιανουαρίου 1989 έως 26 Φεβρουαρίου 1993.

6. Στις 27 Μαρτίου 1995, με μια μη οριστική απόφαση, το δικαστήριο ανέβαλε την εξέταση της υποθέσεως μέχρι της εκδικάσεως των λοιπών διαδικασιών τις οποίες είχε εγείρει η προσφεύγουσα για το ίδιο αντικείμενο (απόφαση 1101/1995).

7. Στις 12 Νοεμβρίου 1998, το δικαστήριο απέρριψε την αγωγή της προσφεύγουσας επειδή τα αιτήματά της είχαν ήδη εξετασθεί στο πλαίσιο άλλων διαδικασιών οι οποίες είχαν ολοκληρωθεί με την έκδοση τελεσίδικων αποφάσεων (απόφαση 3280/1998).

8. Στις 16 Ιουνίου 2000, η προσφεύγουσα εφεσίβαλε την απόφαση αυτή.

9. Στις 12 Φεβρουαρίου 2001, το Εφετείο Αθηνών ακύρωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, εξετάζοντας δε την υπόθεση επί της ουσίας, απέρριψε τις αξιώσεις της προσφεύγουσας επειδή είχαν παραγραφεί (απόφαση 991/2001).

10. Στις 23 Ιουλίου 2001, η προσφεύγουσα κατέθεσε αίτηση αναιρέσεως.

11. Στις 20 Μαρτίου 2003, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση (απόφαση 450/2003).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΟ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

12. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι λόγω της διάρκειας της διαδικασίας παραβιάσθηκε η αρχή της «εύλογης προθεσμίας», όπως

προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα η υπόθεσή του να δικαστεί δίκαια (...) εντός ευλόγου προθεσμίας από (...) δικαστήριο, το οποίο (...) θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

13. Η Κυβέρνηση αντικρούει τον ισχυρισμό αυτό. Ισχυρίζεται ότι η διάρκεια της διαδικασίας δεν υπήρξε υπερβολική και ότι τα δικαστήρια τα οποία επελήφθησαν της υποθέσεως, αποφάνθηκαν εντός ευλόγων προθεσμιών.

14. Η περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη, είχε ως αφετηρία την 9^η Μαΐου 1994, ημερομηνία κατά την οποία επελήφθη της υποθέσεως το Πρωτοδικείο Αθηνών, και έληξε στις 20 Μαρτίου 2003, με την απόφαση 450/2003 του Αρείου Πάγου. Διήρκεσε, επομένως, οκτώ έτη, δέκα μήνες και ένδεκα ημέρες, για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

15. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αίτηση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Συμβάσεως. Επισημαίνει, περαιτέρω, ότι η εν λόγω αίτηση δεν προσκρούει σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου. Αρμόζει επομένως να γίνει δεκτή.

B. Επί της ουσίας

16. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της συμπεριφοράς και ευθύνης των αρμοδίων αρχών, ως και των συνεπειών της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά της Γαλλίας* [GC], n° 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

17. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως (βλ. προρρηθείσα υπόθεση *Frydlender*).

18. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Ασφαλώς, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του το γεγονός ότι έπρεπε το πρωτοδικείο να αναβάλει την εξέταση της υποθέσεως έως ότι ολοκληρωθούν οι λοιπές διαδικασίες τις οποίες είχε εγείρει η προσφεύγουσα για το ίδιο αντικείμενο. Εντούτοις, επισημαίνει εκ νέου ότι έγκειται στα Συμβαλλόμενα Κράτη να οργανώσουν το δικαστικό σύστημά τους κατά τέτοιο τρόπο ώστε τα δικαστήριά τους να δύνανται να εγγυώνται σε κάθε πρόσωπο το δικαίωμα να τυγχάνουν οριστικής αποφάσεως επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως εντός ευλόγου προθεσμίας (*Comingersoll S.A. κατά της Πορτογαλίας* [GC], n° 35382/97, § 27, CEDH 2000-IV). Λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομολογία του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της επίμαχης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

19. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

20. Η προσφεύγουσα ζητά 60.000 ευρώ για την ηθική βλάβη, την οποία, όπως ισχυρίζεται, υπέστη.

21. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και ότι μόνον η διαπίστωση παραβιάσεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση. Άλλως, η Κυβέρνηση δηλώνει ότι το ποσό το οποίο θα επιδικασθεί στην προσφεύγουσα, δεν θα έπρεπε να υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ.

22. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η προσφεύγουσα υπέστη αναμφίβολα ηθική βλάβη. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, συμφώνως προς το άρθρο 41 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο επιδικάζει στην προσφεύγουσα 1.500 ευρώ για το λόγο αυτό, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

23. Η προσφεύγουσα ζητά επίσης 5.283 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει απόδειξη, αλλά μόνο αναλυτικό λογαριασμό των εξόδων, δακτυλογραφημένο και υπογεγραμμένο από τον δικηγόρο της, όπου αναγράφεται το παραπάνω ποσό.

24. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και αδικαιολόγητο και ότι το ποσό το οποίο θα επιδικασθεί για την αιτία αυτή, δεν θα έπρεπε να υπερβαίνει τα 500 ευρώ.

25. Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης, συμφώνως προς το άρθρο 41, προϋποθέτει ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επίσης, εύλογα (*Ιατρίδης κατά της Ελλάδος* (δικαία ικανοποίηση) [GC], n° 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

26. Στην παρούσα υπόθεση, λαμβανομένων τα στοιχεία τα οποία έχει στη διάθεσή του και τα παραπάνω κριτήρια, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικασθεί στην προσφεύγουσα το ποσό των 500 ευρώ για την αιτία αυτή, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

27. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κάνει δεκτή* την προσφυγή κατά τα λοιπά.
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.
3. *Κρίνει* ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως, 1.000 ευρώ για ηθική βλάβη και 500 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, τα ποσά αυτά θα προσαυζάνονται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποιήσεως κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 4 Αυγούστου 2005 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

[υπογραφή]
/ Santiago QUESADA /
Αναπληρωτής Γραμματέας

[υπογραφή]
/ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ /
Πρόεδρος